

CULTURA POPORULUI

FOAIE DE CULTURĂ ȘI DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ
A SOCIETĂȚII „CULTURA POPORULUI”

ABONAMENTE ANUALE:

pentru săteni . . . . . 30 lei
- autorități . . . . . 60 lei
- întreprinderi financiare . . . . . 100 lei

APARE ÎN FIE-CĂRE DUMINECĂ

REDAȚIA: Telefon No. 405   ADMINISTRAȚIA: Telef. No. 186

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Strada Memorandului No. 21, în Sala Reduta

Calendarul Săptămânei pe luna Iunie

CATOLIC			ORTODOX		
19	Luni	Gervasiu	6	Sf. Visarion	
20	Marti	Florentina	7	Sf. Teodot	
21	Mercuri	Alois'u	8	M. Teodor S.	
22	Joi	Paulina	9	P. Chiril A.	
23	Vineri	Sidonia	10	M. Tmotei	
24	Sămbătă	N. Sf. Ion B.	11	Vartolomeu	
25	Duminică	Prospet	12	C. Onofrie	

ÎNVĂȚĂTURILE LUI NICULAE COSTIN (1660—1712)

Niculae Costin, a fost fiul lui Miron Costin, despre care am scris articolul trecut. El a trăit acum două sute și ceva de ani, și a fost, ca și tatăl său, în mari slujbe. S'a indeletnicit mult cu studiul, și ne-a lăsat însemnate cărți, precum sunt *Ceasornicul Domnilor*, *Cartea pentru descălecatul d'întâi și Letopisețul Moldovei*. Graful său nu este așa de frumos ca al lui Miron, dar în schimb el este adânc învățat, și ne dă foarte înțelepte sfaturi, ca ce este cu neamul nostru, și cum trebuie să muncim ca să ne ridicăm nația la mare cinste.

Nici o înțelepciune alta nu este, zice el, decât luarea aminte a primejdiilor și lucrurilor viitoare dintru cele trecute, ca d'înt'r'un isvor scoasă știința; care singura istoria, adică povestea namurilor, decât altă știință se socotește a fi. Pildele acelor vechi de mult folos sunt spre a deștepta și a aprinde inimile. De n'ar fi știința istoriei, viața oamenilor puțin s'ar despărți de dobitoacul cel muf.

Dar de făptura lumii, multe dovezi și păreri ale filosofilor păgânești erau. Unii credeau a fi zidită lumea din Haos, adică din amestecarea lucrurilor.

Iar pe urma lor, Aristotel zicea lumea a fi vecinică, fără început și fără sfârșit. Iar după ce se priceau toți, cum marturisesc *Censorin și Corneliu și Agripa, De disertarea științei*, la 51 capete: „Oare oule, sau pasările s'au făcut întâi”, de vreme ce nici oule fără pasări nici pasările fără ouă nu s'au putut naște.—au întărit această părere, precum toată lu-

mea și toată zidirea este fără început și fără sfârșit. Ci toți cu cât mai adânc vreau să și arate părerile, cu atât au greșit, fiind fără știința puterniciei lui Dumnezeu, cea ce toate din nimica le-a făcut, și din deșert le-a plinit. Unul numai dintre dânșii, Plato, cum cred unii că a citit sfânta Biblie ori că a avut din dumnezeiasca suflare, deschis zice, într'o carte a sa ce se cheamă *Timeo*, cum lumea este făcută de Dumnezeu; pentru ce i-au zis acestuia Plato: dumnezeescul filosof și așa se mai apropie de adevăr, macar ca era păgân, mărturisind pre Dumnezeu a fi începătura tuturor lucrurilor. Pentru aceea și noi mai adevărat și mai dovedit temel al orânduirii istoriei noastre, în care arătăm cu alte neamuri și neamul Dacilor, cu mare osteneală, cu lungă nevoiță și cu mare osârdie, vecilor viitori, de alurea n'am putut cunoaște fără d'înt'r'u sfân'a scriptură, ca dintr'un isvor de învățatură de Dumnezeu. Porunca lui Dumnezeu este începătura legilor și a toată stăpânirea Domnilor și altor dragătorii duhovnicești și lumestii, pentru așezarea adevăratei laude a lui Dumnezeu, a orânduirii tuturor lucrurilor și așezămintelor dreptăței.

Adică Niculae Costin ne arată, după adevărata știință a istoriei, ca precum toate sunt dela Dumnezeu, așa sunt și națiile. Prin dragostea noastră de țară, dându-i ei toată munca și toată cinstea noastră, și până și viața, noi ne croim drumul către ceruri. Țara este locul unde ne a ursit

Dumnezeu ca să ne facem datoria. Trebuie ca, prin înălțarea României, să arătăm popoarelor din jurul nostru că noi trăim aici pe pământ spre împlinirea celor drepte.

De aceea trebuie să ne iubim țara mult ca orice. Să zicemca pentru ea ne-am născut, și vom ca să trăim pentru ea, pentru România.

MARIN ȘTEFĂNESCU
Profesor la Universitatea din Cluj

Cronica externă
Bulgaria.

Primministrul bulgar Stambulinsky, văzând uemulțumirea produsă în țările vecine de laudăroșiile lui când cu congresul țărănist bolșevic din Sofia, s'a grăbit să înștiințeze, prin legățiunea bulgară din București, că în Bulgaria e liniște, numai tâlharii de drum sunt mulți, dar nu i poate înfrâna, fiindcă nu are armată destulă. Altminteri Bulgaria nu se gândește să a tace pe nimeni și dorește mai mult bunăînțelegere cu toate țările vecine.

Vecinii Bulgari știu însă, ce plătește cuvântul ei. Băndele de comitații (tâlhari) trec mereu frontiera la vecini. La noi, în Dobrogea, a fost prins firul, după cum am arătat în numărul trecut. Guvernul sârbesc, care nici el nu mai vrea să rabde jefuirile comitaților bulgari în Serbia, a amenințat guvernul bulgar, că dacă acesta nu e în stare să oprească năvălirile lor, îi va urmări el cu armată sârbescă până în lăuntrul Bulgariei.

Ungaria.

În Ungaria s'au terminat alegerile pentru Camera (Ungurii nu aleg și pentru Senat, în care sunt numai boerii cei bogăți, fără să fie aleși). Guvernul unguresc are majoritate și promite, că va face răduială în țară. Pe când însă cele câteva zeci de mii de Români, cari au rămas sub jugul unguresc, sunt chinuți în mod barbar, unii omorâți, alții siliți să și boteze copii numai la popii maghiari româno catolici, guvernul unguresc umple lumea de plângeri, că Ungurii rămași la noi ar fi năpăstuți, cu toate că noi le-am înființat școale de stat cu limba ungurească și am păstrat pe toți funcționarii unguri în slujbele lor, chiar și în ținuturile cu populația românească, dacă au vrut ei dela început să rămână.

Lumea îi cunoaște însă, așa că svârcolirile lor arată numai neputința lor.

NUNTA DOMNIȚEI
Darul Domniței.

În ziua, când avea să părăsească vechea patrie, Domnița noastră a adresat dlui președinte al consiliului de miniștri scrisoarea următoare:

„Nenumăratele mărturisiri de dragoste și daruri cari Mi s'au adus cu prilejul căsătoriei mele cu M. S. Regele Alexandru al sârbilor, croaților și slovenilor, M'au mișcat până în adâncul sufletului.

În dorința ca mulțumirile Mele să ajungă în fiecare, vă rog pă domnia-voastră să binevoiiți a fi interpretul sentimentelor Mele de vie și trainică recunoștință. Vă mai rog să arătați tuturor că oricât Mi aș închina întreaga viață pentru binele noii Mele patrii, o parte a inimii mele va rămâne pururea legată de buna țară unde ocârmuesc iubiții mei părinți și unde am trăit inconjurate de atâta dragoste și prietenie.

Mângâierea Mea în aceste clipe este, că părăsind casa părintească, merg într'o țară vecină care a dat doamne vrednice vestitilor voievozi Neagoe Basarab și Petru Rareș, și cu care țara românească a avut totdeauna cele mai bune legături de prietenie, trecând prin aceleași greutăți și luptându se cu aceiași dușmani, până ce au ajuns, printr'o luptă comună, la deplina unitate națională.

Ca un semn statornic de durioasă amintire și mulțumită însemnatului dar ce mi a făcut Banca Națională a României, am hotărât înființarea unui fond la Casa școalelor din București în sumă de un milion lei în rentă românească, din venitul căreia să se acorde câte zece ajutoare de 5.000 lei în fiecare an la zece eleve meritoase și lipsite de mijloace, din școlile profesionale de fete din întreaga țară, potrivit regulamentului ce Mi se va supune spre aprobare.

Vă rog să primiți, domnule președinte al consiliului, expresiunea sentimentelor Mele de afectune.

MĂRIOARA

Principesă a României.
București, 4 Iunie 1922.

Nunta.

Cununia s'a serbat la Belgrad, capitala Sârbiei, căci Regele-mire dorea, ca poporul său să fie părtași cât mai apropiat al fericirii, de care la învrednicit Cel de sus.

Familia noastră domitoare a plect la nuntă cu trenul până la Orșova, iar de acolo cu iahtul (corabia) „Ștefan cel Mare”, însoțită de corăbii sârbești, Primirea la Belgradul împodobit și

[Urmare pe pag. II-a]

ÎNTÂMPLĂRILE SĂPTĂMĂNEI

O întâmplare groznică pe cer. Pe o stea nu departe de găinușe (cloșca cu pui) s'a întâmplat ceva îngrozitor. Astronomii, cari se uită mereu, cu telescopul (ochian foarte mare) la stele, au observat, ci o stea din apropierea cloștei cu pui (numită în cărți Pleiade) a devenit în curs de 40 de ore de 112 ori mai luminoasă, ceace însemnează, că și căldura ei s'a mărit tot atât de mult. Dacă steaua aceasta a avut și ea planetele ei, cum sunt pământul, lucafărul și alte câteva stele față de soarele nostru, planetele ei trebuie să fie acum. Să ne închipuim, că soarele nostru ar începe să ne trimită raze de o sață de ori mai luminoase și mai calde. Urmarea ar fi, că în ziua cea din urmă livezile, câmpurile și pădurile ar fi arse, Oamenii, o parte, ar scăpa poate pentru puțin timp în peșterile cele mai adânci ale pământului. În câteva zile toate râurile, mările și oceanurile ar fi secate, iar deasupra pământului s'ar grămădi niște nouri uriași, din cari s'ar revărsa ape potopitoare prăpădind totul. Căci n'ar fi glumă, ca întreg Oceanul Atlantic sau chiar cel Pacific să cadă pe noi!

Grozăveniile acestea s'au întâmplat pe steaua, de care am pomenit. Astronomii, adevărații cari studiază cerul, a rată și cauza. Cu cât e un soare — pe cer sunt mai mulți sori sau stele fixe — mai bătrân, cu atât îi scade mai mult și puterea de încălzire, iar gâsurile din lăuntrul lui fac explozie și astfel aprinse îl îmbracă.

După socoteala astronomilor, soarele nostru mai poate trăi încă milioane de ani, fără să exploateze cu totul. Putem dar trăi încă liniștiți pe planeta noastră.

O bună măsură. Guvernul nostru a dispus, că începând cu 1 Septembrie anul acesta, în toate școlile evreiești din Transilvania limba de predare să fie sau cea evrească sau cea românească, adevărații a statului Ovreei (jidovii) (în adevărat să învețe unguerește, cu toatăcă zic mereu, că și ei sunt ponor deosebit, precum și sunt. Ungurii dela noi le pare bine, că Evreeii se arată față de ei Unguri, iar față de noi jidovi. Dar așa nu mai merge! Dacă sunt Evrei, învețe evreește, căci în România nu i se face nimănui sălă cu limba în școală.

Dacă nu au limbă proprie, învețe limba statului, adevărații românească. Cui nu-i place, plece de unde a venit.

Vin vechiu. La nunta Domniței Marioara cu regele Alexandru al Serbiei, un medic bogat a dăruit trei sute de sticle de vin din anul 1811, așa dară vechiu de 111 ani și 50 sticle de luică (rachiu de prune) din anul 1822, deci de 100 ani. A mai dăruit și câteva sute de sticle de vin din anii 1889 și 1893, socotit vin nou.

Căderea Austriei. Din vechia Austro-Ungarie au mai rămas două bucăți:

Austria, cuprinzând teritoriul locuit numai de Germani (Nemți) și Ungaria de pe pusta (arcu) Dunării și Tisei, locuit de Maghiari, printre cari sunt și destui Germani, Slovaci și chiar și Români. Ungaria s'a dovedit în cei trei ani dela judecata lui Dumnezeu încoace că e tot țara, în care domnește fărădelegea, iar Austria țara, care se prăbușește din cauza nerânduului financiară dovedite prin banii prea mulți de hârtie. Știrile mai nouă arată, că în Austria circulă 417 miliarde de coroane de hârtie, ceace însemnează, că pentru vre-o 60 de lei de-ai noștri capeți zece mii de coroane. Nu e mirare, că târgul de bani s'a închis la Viena, negustorii de tot felul nu mai vrea să vândă nimic.

Bolșevicii vreau să omoare pe capul bisericii din Rusia și pe alții, o mulțime de episcopi și preoți pentru că au protestat jefuirea bisericilor de odoarele sfinte. Pentru această „îndrăzneală“ bolșevicii au aruncat la temniță și la judecată — poate pe moarte — pe capul bisericii ortodoxe din Rusia, patriarhul Tikhon și pe alți mulți episcopi și preoți.

La astă barbarie, capul bisericii din Anglia, învațatul episcop Canterbury, s'a ridicat cu protest și a înaintat rugare și chemare către toate bisericile creștine și către toate guvernele țărilor din Europa sa intervină pentru sc parca celor aruncați în temniță de „legea“ bolșevicilor.

Cât trebuie să plătească Germania Franței în anul acesta? Se știe că Nemții au făcut în vremea războiului mari pagube pe pământul Franței și de aceea sfatul de pace care s'a ținut după războiu la Paris a hotărât ca Germania să plătească mari despăgubiri de război Francezilor. Pentru plăți s'au pus rate după ani și luni. În anul acesta Germania va trebui să plătească următoarele rate de BANI, TOT ÎN AUR: în Aprilie a plătit 18 milioane, acum la 31 Mai trebuie să plătească 50 milioane, în Iunie 50 milioane, tot așa câte 50 milioane aur și în lunile Iulie, August, Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

De altcum Francezii își duc acasa aurul lor căci la anul 1870 când i-a bătut Bismark au trebuit să strângă cercei, inelele și ceasurile de aur din țară să plătească pe Nemți cari cu scos atunci cu trenul aurul din țara lor. Acum îl duc înapoi — de sine înțeles — cu dobândă și camete de întârziere.

Lupta cu un urs. Ioan Belen din Zărnești (județul Brașov) plecase cu băiatul Nicolae Ceapă să ducă sare la o turmă de vite, care pășuau pe muntele

Piatra Craiului, Belen ducea sarea, iar Ceapă ducea o pușcă. Ajunși la marginea pădurii, aud răsunetul unei împușături și din pădure iesă un urs furios. Un vânător trăsese asupra ursului, apoi o ștersese. Ursul, văzând pe Belen, se repede asupra lui și-l îmbrățișează, fără pic de dragoste însă. Il mușcă il șgărie, Belen îl apucă de cap, căci ursul cu botul tot spre gâtul Românului. Atunci băiatul își ia inima în dâți, vine aproape de cei doi luptători și deaproape trage un glonț în urs, care cade mort la pământ.

Belen e acum în spitalul din Brașov, unde își vindecă ranele nu prea grele.

Un om care n'a dormit 54 de ani. La Pittsburg a murit un om de 82 de ani nume William Warner, despre care gazeta „Chicago Tribune“ spune, că în ultimii 54 de ani n'a dormit. El își petrecea nopțile pe un fotoliu (divan) dar alipia numai ușor, a a că rămânea ca și treaz și vedea și auzia totul din jurul său. Se zice că s'a bucurat de o bună sănătate până la moarte.

Rugăciunea zilnică. Un creștin se deprinsese ca ori de câteori se ruga lui Dumnezeu să pună câte o năcă într'un vas anumit ca să poată ști oricând cât de mult și de câteori anume s'a rugat lui Dumnezeu.

Intr'una din zile gândindu se el la numărul cel mare al nucilor, care însemnau tot atâtea rugăciuni către ziditorul a toate, auzi el o voce, care i zicea în șoaptă:

— Sparge nucile și vei ști că numai acele, al căror miez va fi bun, îți vor arăta acele din rugăciunile tale, care au fost bine primite și plăcute lui Dumnezeu.

Fără zăbavă începu creștinul nostru să spargă nucile și să le cerceteze, miezul cu multă nerăbdare.

Spre marea lui mahnire sufletească nu găsește decât o singură năcă cu miez bun și sănătos; toate celelalte aveau miezul negrit și viermănos și poate avea la fel cu rugăciunile lui.

Sfatul dela Haga. Pace Europa și a lumii atarnă dela înțelegerea sau neînțelegerea Aliaților. După perdele, între Aliați sunt fel de fel de râvniri și întreceri banesti, economice, și dacă acestea se vor putea împenzi atunci vom avea pace mai îndelungată. Lucrul acesta îl adevărate și faptul că la Paris se ține acum.

TIPOGRAFIA

„Cultura Poporului“

CLUJ—Str. Iuliu Maniu No. 6—CLUJ

Este inzestrată cu tot felul de mașini tipografice

Execută lucrări tipografice ca: Broșuri, ziare, reviste, teze, registre, circulare, afișe, convocări, cărți de vizită, bilete de nuntă ș. a.

PREȚURI IEFTINE

Banca Centrală

Pentru industrie și Comerț s. p. a.
Cluj, Str. Regina Maria No. 6—8
(Casele proprii).

Capital social Lei 50,000,000 deplin vărsat
Secția de Bancă :: Secția de Mărfuri

FILIALE:

Sibiu, Arad, Turda, Alba-Iulia, Hateg, Satu-Mare, Reprezentanți stabili în București, Kossice, Praga și Viena

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMĂ

Capital Social 160.000.000 lei

SEDIUL CENTRAL: BUCUREȘTI.

SUCURSALE:

Arad, Bălți, Brașov, Bazargic, Chișinău, Cernăuți, Constanța, Galați, Cluj, Ismail, Târgu-Mureșului, Oradea-Mare, Sibiu, Tulcea, Timișoara.

FACE ORICE OPERAȚIUNI DE BANCA

A APĂRUT

Drama „ARDEALUL“

Scrisă de colaboratorul nostru C. Cehan-Racoviță

În această piesă de teatru e descrisă toată viața plină de suferință a transilvanenilor. Se poate căpăta volumul trimițându-se prin mandat poștal suma de 5 lei prețul cărții; iar 2 lei în plus pentru taxa poștei, recomandat.

Banii se vor înainta d lui Const. Cehan-Racoviță, Otel New-York Cam. 17 Cluj.